

Programma 1 Bestuur en veiligheid

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Het realiseren van beleidsdoelstellingen vraagt om slagvaardig bestuurlijk handelen, met oog voor democratische legitimiteit en effectieve samenwerking. De provincie houdt toezicht op de rechtmatige uitvoering van taken door gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast versterkt zij de weerbaarheid van Brabantse overheden en werkt zij zelf volgens de Brabantse norm voor een weerbare overheid. Samen met partners zet de provincie zich in voor gezondheid en brede welvaart. Voor gezondheid ligt de nadruk op het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving. Brede welvaart wordt gebruikt als maatstaf om verder te kijken dan economische groei, met aandacht voor de kwaliteit van leven in het hier en nu, én voor de effecten op toekomstige generaties en op leven elders.

Slagvaardig, democratisch en rechtmatig bestuur

[Brabantmakers](#) viert in 2026 zijn eerste jaar en heeft zich ontwikkeld tot een platform dat professionals, bestuurders en volksvertegenwoordigers verbindt rond praktijkvraagstukken. Op 2 oktober 2026 organiseert Brabantmakers samen met de Vereniging Brabantse Gemeenten (VBG) de Gemeentemiddag voor (nieuwe) decentrale bestuurders.

Na vaststelling van de participatieverordening (op 3 juli 2026) opent een loket voor maatschappelijke initiatieven, dat initiatiefnemers begeleidt en doorverwijst. Hiervoor wordt de organisatie versterkt. Ook start een pilot voor een Brabants Mediafonds ter ondersteuning van onafhankelijke journalistiek in de vorm van een subsidieregeling. De openstelling van de regeling wordt in de tweede helft van 2026 voorbereid. De provincie werkt intensief samen met gemeenten en regio's via bestuurlijke overleggen en ontwikkelagenda's. In 2026 ligt de focus op versterking van regionale samenwerking, o.a. rond Brainport. Een onderzoek naar deze samenwerking volgt eind 2026. Verder wordt gewerkt aan een nieuwe agenda voor BrabantStad/MidStad.

Onze zienswijze op de herindeling tot samenvoeging van de gemeenten Best en Oirschot hebben wij vastgesteld. Deze hebben wij u, vergezeld van een [Statenmededeling](#), ter kennisname aangeboden. Vervolgens is onze zienswijze, samen met het door de beide gemeenteraden vastgestelde herindelingsadvies, naar de minister van BZK gezonden. De minister werkt nu aan een herindelingswet met als doel de herindeling per 1 januari 2028 te effectueren.

Alle Brabantse gemeenten hebben voor begrotingsjaar 2026 repressief toezicht. De Voorjaarsnota van het nieuwe kabinet Jetten en de meicirculaire 2026 gemeentefonds geeft gemeenten nog geen oplossing in de brede discussie over de balans tussen taken & middelen. Er blijft aanhoudende financiële onzekerheid nu de inschatting bestaat dat vanaf 2028 een nieuw ravijnjaar ontstaat, ook vanwege onzekerheden over de financiering van Jeugdzorg en Wmo. Daarom is het voor gemeenten een uitdaging ook een sluitende meerjarenbegroting op te stellen. Op 8 juni 2026 is een geactualiseerd Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2026 gemeenten (GTK) vastgesteld in samenwerking met alle provincies. Doel hiervan is het meer uniform toepassen van het financieel toezicht. De huisvesting van vergunninghouders staat onverminderd onder druk.

Veilig en weerbaar bestuur

In samenwerking met de beide RIEC's en andere partners is de Brabantse norm weerbare overheid geactualiseerd, naar een versie 2.0. Deze is voorzien van een handelingskader om gemeenten daarmee nog beter te faciliteren. Zowel bestuurlijk als ambtelijk zijn we nauw betrokken bij de steeds concreter wordende ontwikkeling van een Risk Factory binnen de Veiligheidsregio Brabant-Noord. Eveneens zijn we betrokken bij het aanstaande evaluatietraject van de Risk Factory Midden-West-Brabant. Tijdens de Dutch Design Week in oktober 2025 is Brabant op de Radar gelanceerd, inclusief het meldspel. Er wordt dit voorjaar een nieuwe 'piek' van aandacht gecreëerd via de Landelijke Week tegen Ondermijning. Verder zijn middelen vrijgemaakt om het meldspel kosteloos beschikbaar te stellen aan de eerste tien gemeenten die dit willen inzetten. In het spel worden spelers uitgedaagd om signalen te herkennen en te oefenen met lastige keuzes.

De aanpak van vitale vakantieparken is bestendig voortgezet. Net als genoemde Brabantse norm is ook de Risicotaxatietool bedrijventerreinen geactualiseerd en hiervoor wordt een masterclass georganiseerd. Dit naast de gesprekken met gemeenten hierover. Ten aanzien van SSiB bezien we hoe te komen tot een verbeterde governance, scherpste op en draagvlak voor de ambities en prioriteiten voor de handhaving in het buitengebied.

Gezondheid

Gezondheid krijgt een steeds stevigere plek binnen het provinciale beleid. De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet om gezondheid structureel mee te nemen in beleidskeuzes op het gebied van leefomgeving, landbouw, natuur, water, mobiliteit, klimaat en brede welvaart.

Door gezondheid expliciet en consequent te verankeren in ons beleid werken wij aan een Brabant waarin iedereen gelijke kansen heeft op een gezond leven. Daarbij hanteren wij steeds nadrukkelijker het principe van Health in All Policies (HiAP): gezondheid wordt meegenomen in alle beleidsterreinen waarop de provincie actief is. Daarbij richten wij ons op de factoren waarop de provincie daadwerkelijk verschil kan maken, zoals een gezonde leefomgeving, schone lucht, voldoende groen en een aantrekkelijk woon- en leefklimaat.

Het Brabantse Model Positieve Gezondheid is verder toegepast als kader voor integraal gezondheidsbeleid. Hierdoor worden gezondheidskansen en gezondheidsrisico's steeds vaker vroegtijdig zichtbaar en meegewogen in beleidskeuzes.

Ook op complexe dossiers blijven wij actief. De gezondheidsrisico's rond geitenhouderijen, de mogelijke effecten van gewasbeschermingsmiddelen en de maatschappelijke gevolgen van zoönosen als Q-koorts en corona vragen om blijvende aandacht, kennisontwikkeling en samenwerking met partners.

De voortgang van het afgelopen jaar laat zien dat de ingezette koers werkt. Tegelijkertijd zijn wij er nog niet. Het versterken van gezondheid en het verkleinen van gezondheidsverschillen vragen om een lange adem. Daarom blijven wij investeren in een gezonde leefomgeving en een samenhangende aanpak die op termijn bijdraagt aan een gezonder Brabant.

Brede Welvaart

Met de uitvoeringsagenda Brede Welvaart heeft de provincie Noord-Brabant de beweging ingezet om brede welvaart steeds nadrukkelijker te verankeren in beleid, uitvoering en samenwerking. Het doel is om bewuste en transparante keuzes te maken in situaties waarin belangen, opgaven en schaarste samenkomen. De afgelopen periode zijn daarin belangrijke stappen gezet. Brede welvaart wordt beter zichtbaar in monitoring, vindt steeds vaker zijn weg naar beleidsprocessen en biedt een gezamenlijk perspectief om maatschappelijke opgaven in samenhang te bekijken.

Tegelijkertijd laat de uitvoering zien dat het integreren van brede welvaart in de dagelijkse beleidspraktijk een leer- en ontwikkelproces is. Het vraagt om nieuwe manieren van denken, samenwerken en afwegen, waarbij over de grenzen van beleidsdomeinen heen wordt gekeken.

Het in de praktijk zichtbaar maken van samenhang, afhankelijkheden, synergieën en afruilen tussen opgaven blijkt complex en kost tijd. Ook vraagt het om het ontwikkelen van passende instrumenten, kennis en werkwijzen die beleidsmakers ondersteunen bij integrale besluitvorming.

De koers staat en de beweging is ingezet.

De Brabantse overheden dragen efficiënt en effectief bij aan de aanpak van maatschappelijke vraagstukken (slagvaardig bestuur)

Indicatoren:

- In 2027 is het percentage inwoners dat tevreden is over de slagvaardigheid van de provincie toegenomen ten opzichte van 2023.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Uit de rapportage '[Burgerperspectief november 2025](#)' (IPO-TELOS) blijkt dat 14% van de Brabanders vindt dat de provincie slagvaardig handelt. In januari 2025 was dat nog 12%. In 2023 bedroeg dit percentage 11%. De gegevens uit de rapportage van november 2025 zijn nog steeds actueel. Met ingang van 2025 verschijnt de rapportage in het najaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

We organiseren bijeenkomsten vanuit de Brabantmakers voor volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren.

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal bijeenkomsten vanuit de Brabantmakers	≥4	≥4	≥4	≥4

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

In 2026 worden door Brabantmakers naar huidige inschatting 12 bijeenkomsten georganiseerd. In het eerste jaar van Brabantmakers, de periode tussen mei 2025 en mei 2026 vonden er al 12 bijeenkomsten plaats voor 526 deelnemers, gemiddeld bezocht door 53 deelnemers per bijeenkomst. Dit publiek bestond uit ambtenaren, bestuurders en volksvertegenwoordigers uit 55 Brabantse gemeenten. Naast fysieke bijeenkomsten ontwikkelde Brabantmakers ook 1 vodcast, 1 leergang, 8 video's en 1 webinar. Brabantmakers bijeenkomsten worden door bezoekers gemiddeld gewaardeerd met een 7,4. Brabantmakers krijgt als platform en netwerk voor het openbaar bestuur in Brabant van deelnemers rapportcijfer 7. Voor meer achtergrondinformatie wordt u verwezen naar de website van [Brabantmakers](#).

De regionale samenwerking met gemeenten en waterschappen is versterkt door middel van het organiseren van regionale ontwikkeldagen.

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal georganiseerde regionale omgevingsdagen	≥8	≥8	≥8	≥8

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

In de regio Noordoost vindt dat dit jaar plaats via vier regiodagen, in Zuidoost via twee omgevingsdagen, in de regio SRWB via twee ontwikkeldagen naast minimaal drie stuurgroepoverleggen en in de regio SRBT via één ontwikkeldag en drie zogeheten Bestuurlijke Integratietafels. PS worden tweemaal per jaar via een memo gedeputeerde geïnformeerd over de belangrijkste resultaten van de ontwikkeldagen.

We versterken het democratisch systeem in Brabant door de samenleving eerder en beter bij ons werk te betrekken. We bieden actief ondersteuning aan initiatieven die bijdragen aan onze ambities en versterken bestaande democratische instrumenten

Indicatoren:

- In 2027 is het percentage inwoners dat tevreden is over het functioneren van de provinciale democratie toegenomen ten opzichte van 2023.
- Het opkomstpercentage in Noord-Brabant bij verkiezingen (BBV-verplichte indicator).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Uit de rapportage '[Burgerperspectief november 2025](#)' (IPO-TELOS) blijkt dat 29% van de Brabanders tevreden is over het functioneren van de provinciale democratie. In januari 2025 was dat nog 27%. In 2023 bedroeg dit percentage 19%. De gegevens uit de rapportage van november 2025 zijn nog steeds actueel. Met ingang van 2025 verschijnt de rapportage in het najaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren minimaal een generatietoets per jaar uit

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal generatietoetsen uitgevoerd	≥1	≥1	≥1	≥1

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2026 zal de Brabantse Generatietoets een plaats krijgen binnen het team Brede Welvaart. Deze activiteit verschuift van het team Jongerenparticipatie naar het team Brede Welvaart. Er wordt binnen het team Brede Welvaart verkend welk instrument het gevolg- en toekomstdenken het beste kan borgen in onze organisatie. Die keuze hangt mede af van de verdere ontwikkeling van de Gevolgenscan en de Generatietoets op Rijksoverheidsniveau. De Brabantse Generatietoets zal mede de basis vormen voor de eigen brede welvaartsaanpak die de komende jaren verder zal worden geconcretiseerd door team Brede Welvaart.

We stellen een participatieverordening op

Indicator:

- Uiterlijk 31 juli 2026 wordt een participatieverordening vastgesteld.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De 'Verordening participatie Noord-Brabant' werd op 3 juli 2026 in PS vastgesteld.

We organiseren jaarlijks een jongerentop

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal georganiseerde jongerentoppen	1	1	1	1

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

In november 2026 wordt weer een Jongerentop georganiseerd.

We faciliteren een jongerenadviesplatform

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal adviezen van jongeren	≥2	≥2	≥2	≥2

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Op 30 maart 2026 boden de Young Professionals Brabant, het jongerenadviesplatform van de provincie Noord-Brabant, het Pact Financiële Weerbaarheid aan GS aan. Later dit jaar volgt een advies over de mobiliteitsvisie en verkeersveiligheid. Op 8 juni presenteerden jongeren een advies vanuit het project Brabant Gaat Beter over gezondheid, waaraan 150 mbo-studenten hebben meegedaan. Ook lieten we allerlei kleinere groepen studenten meedenken op verschillende beleidsuitdagingen; sociale veiligheid, duurzaam AI-gebruik en veiligheid van jonge boeren.

Het interbestuurlijk toezicht zoals de provincie Noord-Brabant dit uitvoert, draagt bij aan een bestendig en veilig Brabant met een sterk openbaar bestuur. Een bestuur waarop de mensen kunnen vertrouwen (rechtmatig bestuur)

Indicatoren:

- Er staat geen enkele gemeente onder preventief financieel toezicht (BBV-verplichte indicator).
- Geen enkele gemeente wordt als 'voldoet niet' beoordeeld op het toezichtgebied Huisvesting vergunninghouders.
- Geen enkele lokale overheid wordt als 'voldoet niet' beoordeeld op het toezichtgebied Informatie- en archiefbeheer.
- Geen enkele lokale overheid wordt als 'voldoet niet' beoordeeld op het toezichtgebied Omgevingsrecht.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Financieel toezicht: alle Brabantse gemeenten hebben voor begrotingsjaar 2026 repressief toezicht. De meerjarenramingen geven nog veel onzekerheden.

Huisvesting Vergunninghouders: De druk op de uitvoering van de taakstelling huisvesting vergunninghouders blijft hoog. Door de aanhoudende woningmarktkrapte realiseren diverse gemeenten de taakstelling niet of slechts gedeeltelijk, waardoor de noodzaak voor toezicht en bestuurlijke afstemming toeneemt. Daarnaast worden gemeenten vanuit verschillende betrokken partijen aangesproken op het versnellen van de huisvesting van vergunninghouders, hetgeen de bestuurlijke en uitvoeringsdruk verder vergroot.

Tegelijkertijd bereidt interbestuurlijk toezicht zich voor op de uitvoering van nieuwe toezichttaken uit de Wet versterking regie op de volkshuisvesting. De gevolgen voor capaciteit, toezichtsystematiek en uitvoeringskosten worden momenteel onderzocht. De cumulatie van bestaande en nieuwe toezichttaken vormt een aandachtspunt voor de beschikbare personele capaciteit en middelen.

Informatie- en archiefbeheer: de verwachting is, op basis van de afgelopen jaren, dat een beperkt aantal lokale overheden als 'voldoet niet' zal worden beoordeeld. Daarover is echter pas aan het einde van dit jaar uitsluitsel.

Omgevingsrecht: de verwachting is, op basis van de afgelopen jaren, dat een beperkt aantal lokale overheden als 'voldoet niet' zal worden beoordeeld. Daarover is echter pas aan het einde van dit jaar uitsluitsel. Gemeenten waar bij de vorige beoordelingsronde (2025) sprake was van het toezichtoordeel 'voldoet gedeeltelijk' of 'voldoet niet' op basis van criteria kwaliteit en het tijdig vaststellen van uitvoerings- en handavingsdocumenten hebben geleid tot actief toezicht en bij herhaaldelijke tekortkomingen tot het opleggen van een verbeterplan. In toezichtronde 2026 wordt onderzocht in hoeverre uitvoering is gegeven aan de verbeterpunten uit het verbeterplan.

Op www.brabant.nl/onderwerpen/kwaliteit-openbaar-bestuur/interbestuurlijk-toezicht/ presenteren wij met het dashboard-IBT de prestaties van de Brabantse gemeenten per toezichtgebied. Bij repressief toezicht of 'voldoet' voeren we periodiek met onze toezichtontvangers vooral gesprekken over onze bevindingen en kijken we gezamenlijk naar de meerwaarde die de provincie kan bieden. Bij een resultaat van 'voldoet niet' gaan wij proactief het gesprek aan met onze toezichtontvangers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren jaarlijks systematisch toezicht uit op de Brabantse gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.

Indicator:

- Alle Brabantse gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen ontvangen jaarlijks een beoordeling.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Alle Brabantse gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen ontvangen gedurende dit jaar een beoordeling. Per brief informeren we de toezichtontvangers over het resultaat.

We organiseren jaarlijks themaonderzoeken en kennisbijeenkomsten vanuit het interbestuurlijk toezicht waarin best practices van gemeenten centraal staan.

Indicatoren	2026	2027	2028	2029
Aantal themaonderzoeken	≥1	≥1	≥1	≥1
Aantal kennisbijeenkomsten	≥3	≥3	≥3	≥3

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Financieel toezicht heeft in juni een kennis/regiobijeenkomst voor de contactambtenaren financiën georganiseerd. Als alternatief voor themaonderzoek is na de toezichtronde op de begrotingen 2026 van gemeenten een [Analyse van begrotingen 2026 Brabantse gemeenten](#) gepubliceerd. Voor Huisvesting vergunninghouders zetten we in op kennisdeling en ondersteuning van gemeenten. In 2026 wordt gewerkt aan verdere versterking en doorontwikkeling van het toezicht op de huisvesting vergunninghouders. Voor Informatie- en archiefbeheer is dit jaar verder gewerkt aan het ontwikkelen van risicoprofielen ten behoeve van effectiever, efficiënter en risicogericht interbestuurlijk toezicht. Er wordt in overleg met de archivariissen in Brabant een pilot voorbereid. Bij wijze van kennisbijeenkomst bezoekt Informatie- en archiefbeheer verschillende regionale bijeenkomsten van archiefdiensten om daar een toelichting te geven op recente ontwikkelingen. De eerste hiervan staat gepland voor oktober. Voor omgevingsrecht worden in september twee regionale kennisbijeenkomsten samengevoegd tot een grotere bijeenkomst voor alle gemeenten. Voor 2026 zijn verder geen themaonderzoeken gepland.

We dragen actief bij aan oplossingen ter vergroting van de bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid in de strijd tegen de ondermijnende criminaliteit (veilig en weerbaar bestuur).

Indicator:

- In 2027 is het percentage inwoners dat vertrouwen heeft in de manier waarop de provincie wordt bestuurd toegenomen ten opzichte van 2023.

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Uit de rapportage '[Burgerperspectief november 2025](#)' (IPO-TELOS) blijkt dat 41% van Brabanders vertrouwen heeft in het provinciebestuur. In januari 2025 was dat 40%. In 2023 bedroeg dit percentage 15%. De gegevens uit de rapportage van november 2025 zijn nog steeds actueel. Met ingang van 2025 verschijnt de rapportage in het najaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

We verzorgen de workshop 'Samen Weerbaar' voor nieuwe medewerkers.

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal voor nieuwe medewerkers georganiseerde workshops 'Samen Weerbaar'	≥8	≥8	≥8	≥8

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

In de eerste 6 maanden van 2026 zijn er reeds 5 workshops geweest, er staan nog 6 workshops gepland voor de rest van 2026.

We betrekken de Brabander als bondgenoot om Brabant weerbaarder te maken

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal georganiseerde piekmomenten communicatie	≥2	≥1		

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

In het voorjaar van 2026 vond eind april de eerste communicatiepiek plaats, met de Masterclass op Omroep Brabant als centraal moment. De tweede piek in het najaar wordt thematisch opgebouwd. Zo staat één week in het teken van het buitengebied en een andere week in het teken van jeugd en jonge aanwas. Op deze manier brengen we meer gerichte focus aan per thema.

We organiseren bijeenkomsten over de mogelijkheden tot het transformeren of vitaliseren van niet-vitale vakantieparken.

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal georganiseerde bijeenkomsten over het vitaliseren van vakantieparken	≥6	≥6	≥6	≥6

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

In juni 2026 heeft een cursusdag voor toezichthouders plaatsgevonden. Daarnaast wordt op 12 november 2026 opnieuw het symposium Vitale Vakantieparken georganiseerd. Ook zijn er twee werkateliers voor gemeenten georganiseerd.

De Riskfactory Midden- en West-Brabant wordt voortgezet en een Riskfactory in de veiligheidsregio's Brabant-Noord en Brabant-Zuidoost is verkend.

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal bezoekers van de Risk Factory	7800	≥7.500		

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Mede door de uitbreiding met seniorenscenario's en verbeterde monitoring van deelname door basisscholen laat het aantal bezoekers van de Risk Factory een gestage groei zien. De verwachting is dat de streefwaarde in 2027 wordt gerealiseerd. Voor 2026 wordt uitgegaan van circa 5.800 basisschoolleerlingen (op basis van schooljaar) en circa 2.000 senioren. De groei bij senioren zet naar verwachting nog licht door richting het einde van het jaar. In Brabant-Noord is, op basis van een besluit van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Brabant-Noord en een subsidietoezegging, een positieve ontwikkeling ingezet richting realisatie van een eigen Risk Factory. De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost geeft op dit moment prioriteit aan andere opgaven.

Samen met de Brabantse RIEC's en de Vereniging van Brabantse Gemeenten stimuleren wij de Brabantse gemeenten om de aanpak van ondermijning als speerpunt op te nemen in haar gemeentelijke veiligheidsbeleid.

Indicator	2026	2027	2028	2029
Percentage Brabantse gemeenten dat ondermijning in haar gemeentelijke veiligheidsbeleid noemt als speerpunt		≥80%		

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Dit wordt mede bereikt door actieve promotie en acquisitie van de Brabantse Norm Weerbare Overheid. In maart 2026 is een geactualiseerde versie gepubliceerd (fysiek en digitaal). Gemeenten zijn actief betrokken bij deze actualisatie.

We dragen bij aan een veiliger buitengebied

Op 21 januari hebben wij het Symposium Buitengebied georganiseerd. Het buitengebied is een van de twee hoofdthema's binnen Brabant op de Radar. Verder versterken we via een impulsbijdrage de groene Boa capaciteit van Samen Sterk in Brabant.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Op 21 januari hebben wij het Symposium Buitengebied georganiseerd. Het buitengebied vormt één van de twee hoofdthema's binnen het programma Brabant op de Radar. Ter versterking van de aanpak wordt daarnaast via een impulsbijdrage geïnvesteerd in de vergroting van de groene boa-capaciteit van Samen Sterk in Brabant (SSiB). Tevens wordt ingezet op toekomstige verbeteringen in de aanpak, de samenwerking en het draagvlak binnen SSiB. In aansluiting op de eerder door het ministerie van Justitie en Veiligheid verstrekte subsidie voor de functie van vertrouwenspersoon buitengebied bij ZLTO, wordt voor de periode maart tot en met december 2026 opnieuw subsidie beschikbaar gesteld om de continuïteit van deze functie te waarborgen. Deze subsidie wordt gezamenlijk gefinancierd door de provincie Zeeland, ZLTO en onze organisatie.

Verbeteren van de ervaren gezondheid van Brabanders

De provincie heeft de ambitie om drie gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander in 2030 te realiseren.

Indicator:

- De Levensverwachting in Goed Ervaren Gezondheid (LGEH) is verhoogd met drie jaar tegen 2030.

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

De levensverwachting in goed ervaren gezondheid stijgt tussen 2022 en 2030 naar verwachting met 1,2 tot 1,3 jaar. In 2026 is dat 63,5 jaar voor mannen, 62 jaar voor vrouwen. (bron: VZinfo)

Wat gaan we daarvoor doen?

We organiseren jaarlijks een interne en drie externe bijeenkomsten, wat leidt tot nieuwe samenwerkingen en succesvolle gezamenlijke gezondheidsprojecten.

Indicatoren	2026	2027	2028	2029
Aantal interne bijeenkomsten	1	1	1	1
Aantal externe bijeenkomsten	3	3	3	3

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

In 2026 worden, net als in 2025, vier externe regiobijeenkomsten voor gemeenten georganiseerd en een jaarlijkse Dag van de Gezondheid in het provinciehuis voor alle netwerkpartners.

Bijdragen aan de transitie van Zorg naar Positieve Gezondheid

Indicator:

- Ieder provinciaal begrotingsprogramma voert in de periode 2024-2027 minstens een project uit dat positieve gezondheid en preventie bevordert.

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

De projecten worden uitgevoerd. De projecten vanuit de verschillende begrotingsprogramma's die bijdragen aan positieve gezondheid en preventie zijn opgenomen in de [Uitvoeringsagenda Gezondheid](#) en worden gerealiseerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen ervoor dat elk begrotingsprogramma minimaal aan een gezondheidsindicator werkt, wat de aandacht voor gezondheidsdoelstellingen binnen ons provinciale beleid vergroot.

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal gezondheidsindicatoren per begrotingsprogramma	≥1	≥1	≥1	≥1

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Ieder begrotingsprogramma heeft in de begroting 2026 een of meer indicatoren voor gezondheid opgenomen.

Integreren van gezondheid in provinciale programma's en beleid**Indicator:**

- Provinciale programma's bevorderen de ervaren gezondheid en voorkomen negatieve gezondheidseffecten.

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Programma's bevorderen gezondheid vooral door bij te dragen aan een gezonde leefomgeving, het stimuleren van beweging en sociale verbinding. Zo werken we aan het voorkomen van gezondheidsproblemen en het versterken van ervaren gezondheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken het Dashboard Gezondheid bij, zodat iedereen de voortgang van gezondheidsdoelstellingen helder en actueel kan volgen.

Indicator:

- Het [Dashboard Gezondheid](#) up-to-date houden om de actuele voortgang in gezondheidsdoelstellingen van de begrotingsprogramma's te laten zien.

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

De rapportage over gezondheid verloopt via het online [Dashboard Gezondheid](#). Dit platform wordt jaarlijks in het najaar geactualiseerd.

Brede welvaart stevig op de agenda zetten en samen met partners verder betekenis geven**Indicatoren:**

- Er zijn ten minste drie regio's als partner aangesloten bij de Academische Werkplaats.
- Jaarlijks organiseren we één themabijeenkomst besturen op brede welvaart voor Brabantse bestuurders
- Jaarlijks organiseren we vier themabijeenkomsten voor het praktijknetwerk brede welvaart.

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Er is een nieuwe aansluitovereenkomst gesloten met de Academische Werkplaats van Tilburg University. Hiermee is de regio Hart van Brabant officieel aangesloten, en de gesprekken met MRE en Noordoost-Brabant lopen.

Samen met kennispartners bereiden we themabijeenkomsten voor bestuurders voor. De eerste met Het PON & Telos is al gepland. Ook vonden er diverse bijeenkomsten plaats, zoals introducties over *steward ownership*, de leergang Impactmanagement en in juni de vierde spotlight sessie over het versterken van bewonersinitiatieven. Mede hierdoor groeit het onlinenetwerk hard richting de 700 deelnemers.

Wat gaan we daarvoor doen?**We versterken de regionale kennisinfrastructuur brede welvaart**

Indicator	2026	2027	2028	2029
Aantal regio's als partner aangesloten bij de Academische werkplaats	≥3	≥3	≥3	≥3

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Er is een nieuwe aansluitovereenkomst gesloten met de Academische Werkplaats van Tilburg University. Hiermee is de regio Hart van Brabant officieel aangesloten, en de gesprekken met MRE en Noordoost-Brabant lopen.

Brede welvaart als denk- en doekader integreren in al ons beleid

Indicatoren:

- Jaarlijks gaan we aan de slag met en leren van onze eigen brede welvaartsaanpak, waarin we de belangrijkste elementen en aandachtspunten definiëren om met brede welvaart aan de slag te gaan in de beleidspraktijk.
- Jaarlijks wordt de Brabantse Monitor Brede Welvaart gebruikt om inzicht in brede welvaart verder te vergroten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De Brabantse monitor brede welvaart is succesvol doorontwikkeld en gepubliceerd, waarbij de ervaren brede welvaart in Brabant wordt gecombineerd met objectieve cijfers. Op dit moment is de opvolgende Brabantse Monitor Brede Welvaart 2027 in voorbereiding. In deze komende editie wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan kansengelijkheid en de eerlijke verdeling van Brede Welvaart (hier, nu, later en elders). Dit perspectief richt zich niet alleen op de uitkomsten, maar ook op de reële mogelijkheden die inwoners hebben om hun leven naar eigen inzicht vorm te geven. Op deze wijze ontstaat meer inzicht in de factoren die bijdragen aan brede welvaart voor alle Brabanders en in de verschillen tussen inwoners en regio's.

Wat gaan we daarvoor doen?

We vergroten het inzicht in verwachte neveneffecten van beleid

Indicatoren:

- Jaarlijks gaan we aan de slag met en leren van onze eigen brede welvaartsaanpak, waarin we de belangrijkste elementen en aandachtspunten definiëren om met brede welvaart aan de slag te gaan in de beleidspraktijk.
- Deze bestuursperiode ontwikkelen we een afweegkader voor het maken van integrale beleidsafwegingen.
- We ontwikkelen de generatietoets door om toe te kunnen passen in beleidsvoorbereiding en ontwikkeling.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor het vergroten van inzicht in neveneffecten is in samenwerking met TNO een eerste stappenplan brede welvaart ontwikkeld. Daarnaast is de feitelijke ontwikkeling van de generatietoets gestart, welke aansluitend getest en geïntegreerd zal worden in de provinciale beleidsontwikkeling.

We zetten brede welvaart in als leidraad voor het voeren van het juiste gesprek

Indicator:

- We ontwikkelen onze eigen aanpak als het gaat om het inzetten van zinvolle gesprekken met belanghebbenden.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Er is een organisatiebrede aanpak gestart en er wordt gebouwd aan een integrale toolbox. Onderdeel hiervan is de voltooide serious game over brede welvaart en integraal werken, welke gezamenlijk met de provincies Zuid-Holland en Utrecht is ontwikkeld. Er wordt momenteel concreet uitgewerkt hoe deze game en de toolbox na het zomerreces binnen de verschillende beleidsprogramma's worden ingezet.

We bepalen streef en drempelwaarden

Indicator:

- Deze bestuursperiode brengen we prioriteit aan in de thema's van brede welvaart. We verduidelijken onze streef- en drempelwaarden.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De inventarisatie van de streef- en drempelwaarden is inmiddels opgestart. Omdat we als provincie hiermee een pioniersrol vervullen, vraagt het zorgvuldig ontwikkelen van deze waarden om een gedegen en diepgaande aanpak. Dit innovatieve proces blijkt in de praktijk complex en vergt nauwe afstemming met de planning- en controlcyclus (P&C). Hierdoor is er meer tijd nodig voor de realisatie dan aanvankelijk was voorzien.

We vergroten het inzicht in brede welvaart per regio

Indicator:

- Jaarlijks wordt de Brabantse Monitor Brede Welvaart gebruikt om inzicht in brede welvaart verder te vergroten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De Brabantse Monitor Brede Welvaart is opgeleverd en gepubliceerd, inclusief specifieke thematische verdiepingen op het gebied van gezondheid en jongeren. De monitor signaleert belangrijke regionale trends, zoals een toenemende geografische kloof tussen stad en platteland en de Oost-West-as (waarbij MRE het hoogst en West-Brabant het laagst scoort op tevredenheid). Dit onderstreept de noodzaak voor regiogebonden maatwerk en differentiatie. Daarvoor ontwikkelen we een zogenoemd Regio Kompas.

We investeren in concrete brede welvaartsuitdagingen en projecten

Indicatoren:

- In 2025 verkennen we of de tweede ronde BOF ondergebracht kan worden bij de BOM (indien verkenning succesvol krijgt dit vervolg in 2026 (oprichting) en 2027 (uitvoering)).
- Jaarlijks werkt team brede welvaart in drie cross-over projecten mee in het leren toepassen van brede welvaart in de beleidspraktijk.
- Regio Deals: Iedere regio heeft een Regio Deal die bijdraagt aan de brede welvaart in de regio (vierde, vijfde of zesde tranche).
- We investeren in tenminste 5 innovatieve projecten die positieve impact willen maken op brede welvaart.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Brede Welvaart werkt actief aan de fysieke realisatie door deel te nemen aan cross-over projecten en regio's intensief te ondersteunen bij hun Regio Deals. Het Brabants Outcomes Fund (BOF 2) is succesvol doorontwikkeld en komt deze periode tot feitelijke uitvoering via een gerichte subsidieverlening aan Stichting DRK. Hiermee stimuleren we projecten die aantoonbare maatschappelijke impact maken in Brabant.

Wat gaan we daarvoor doen?

We definiëren cross-over projecten

Indicator:

- Team brede welvaart werkt in drie cross-over projecten mee in het leren toepassen van brede welvaart in de beleidspraktijk.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Dit doel is behaald: brede welvaart is reeds succesvol als methodiek toegepast binnen drie grote provinciale cross-over projecten, te weten: Haven 8 Waalwijk, de Multimodale Mobiliteitsagenda en Powerport Moerdijk.

We zetten onze kennis, expertise en ons netwerk in om regio's te sterken in hun aanvraag bij het Rijk – als het gaat om regiodeals

Indicator:

- Elke regio heeft een Regio Deal die bijdraagt aan de brede welvaart in de regio.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Alle Brabantse regio's beschikken inmiddels over een toegekende Regio Deal en zijn bezig met de realisatie van de inhoudelijke projecten. De provincie treedt bij een aantal van deze projecten op als cofinancier.

We verkennen een tweede ronde van het Brabant Outcomes Fund

Indicator:

- In 2025 verkennen we of de tweede ronde BOF ondergebracht kan worden bij de BOM (indien verkenning succesvol krijgt dit vervolg in 2026 (oprichting) en 2027 (uitvoering)).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De ontwikkelfase van BOF 2 is afgerond. De regeling wordt dit jaar operationeel en financieel ten uitvoer gebracht via de geselecteerde uitvoeringspartner Stichting DRK

We investeren in regionale projecten met brede samenhang

Indicator	2024-2027
Aantal ondersteunde innovatieve bedrijven en projecten	≥5

Kwaliteit (indicator)**Kwaliteit (toelichting)**

Het eerste innovatieve project, 'Maak Rimpels', is inmiddels succesvol opgestart. Daarnaast worden er momenteel twee aanvullende, vernieuwende regiogebonden projecten met brede samenhang opgewerkt. De formele toekenning en bijbehorende financiering hiervan zullen nog dit jaar plaatsvinden.

Ontwikkelingen en onzekerheden**Financieel toezicht:**

- Een groot deel van de Brabantse gemeenten presenteert in de meerjarenbegroting tekorten. Oorzaak hiervan is de daling van het gemeentefonds vanaf 2028 vanwege de herijking van het gemeentefonds, en de onzekerheden in de financiering van jeugdzorg en Wmo. Dit kan invloed hebben op de uitvoering en intensiteit van financieel toezicht op de begroting 2027 en latere jaren.

Huisvesting Vergunninghouders:

- Het wetgevingsproces rondom het voorgenomen verbod op voorrang bij sociale huur en de wijziging van de Huisvestingswet 2014 is nog niet afgerond. De uiteindelijke vorm en ingangsdatum zijn onzeker.
- De ontwikkeling van de landelijke instroom kan invloed hebben op toekomstige taakstellingen.
- De effectiviteit en snelheid van alternatieve huisvestingsvormen (zoals flexwoningen, kamergewijze verhuur, woningdelen/splitsen) zijn bepalend voor de uitvoerbaarheid van de taakstelling.

Nieuwe wettelijke taken

- De implementatie van de Wet versterking regie volkshuisvesting kan in de opstartfase leiden tot aanvullende afstemmingsvraagstukken binnen het toezichtdomein. In het provinciefonds worden middelen toegevoegd voor de invoering en uitvoering van deze nieuwe taak.
- De invoering van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen is naar verwachting van kracht vanaf 2027. In 2026 is gestart met de voorbereiding van de nieuwe toezichttaak. In het provinciefonds wordt naar verwachting circa € 50k toegevoegd voor uitvoering van deze nieuwe taak.
- De samenloop van bestaande toezichttaken en nieuwe wettelijke toezichttaken kan leiden tot een toenemende druk op de beschikbare personele en financiële capaciteit.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000			
1. Bestuur en veiligheid	Begroting t/m wijz. 3	Wijziging 4	Begroting t/m wijz. 4
Lasten	29.439	-870	28.568
Baten	42	78	120
Saldo baten en lasten	29.396 N	948 V	28.448 N